

Таким чином, прем'єр-міністр Великої Британії, послуговуючись у своїх промовах про COVID-19 низкою мовних засобів, здійснює персуазивний вплив на громадськість і намагається організувати з нею спільну діяльність, тобто переконує у правильності своїх рішень та доцільності організації поведінки кожної людини у такий спосіб, який зберігатиме спокій у країні і запобігатиме поширенню епідемії коронавірусу.

Отже, у політичному дискурсі присутній цілий перелік різноманітних засобів вираження персуазивності на лексичному, граматико-синтаксичному та стилістичних рівнях. Використання їх політиками залежить від багатьох факторів: теми, мети і характеру висловлювання, а також від комунікативної майстерності політика. Тому перспективу подальшого пошуку вбачаємо у дослідженні комунікативної особистості Бориса Джонсона як політика і, власне, його індивідуального стилю спілкування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Богатова С. М. Стратегии и тактики политической речи в период пандемии (на материале речи Б. Джонсона). Язык науки и техники в современном мире: материалы IX Международной научно-практической конференции. Омск, 2020. С. 49-53
2. Красненко О. М. Лінгвопрагматичні засоби персуазивності у сучасній французькій мові (на матеріалі публікацій з міжнародних відносин): автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.05. Київ, 2011. 17 с.
3. Benjamin Butterworth. Boris Johnson speech in full as coronavirus lockdown announced in England. URL: <https://cutt.ly/ccC6S78> (дата звернення: 20.04.2021)
4. Prime Minister's statement on coronavirus (COVID-19): 23 March 2020: Prime Minister Boris Johnson addressed the nation on coronavirus. URL: <https://cutt.ly/6cC6VIF> (дата звернення: 06.04.2021)
5. Prime Minister's statement on coronavirus (COVID-19): 10 May 2020: Prime Minister Boris Johnson addressed the nation on coronavirus. URL: <https://cutt.ly/OcC6N0f> (дата звернення: 20.04.2021)
6. Prime Minister's statement on coronavirus (COVID-19): 31 July 2020: Prime Minister Boris Johnson made a statement on coronavirus. URL: <https://cutt.ly/QcC60zg> (дата звернення: 06.04.2021)
7. PM statement at coronavirus press conference: 8 March 2021. Prime Minister Boris Johnson made a statement at the coronavirus press conference. URL: <https://cutt.ly/WvGodSy> (дата звернення: 20.04.2021)
8. PM statement at coronavirus press conference: 5 April 2021. Prime Minister Boris Johnson made a statement at the coronavirus press conference. URL: <https://cutt.ly/ccC64lm> (дата звернення: 20.04.2021)

Добровольська Вікторія
Науковий керівник – асист. НовадЮлія

ПОНЯТТЯ І СУТНІСТЬ КОМІЧНОГО

Комічне має великий інтерес для дослідження ще з античної епохи. З тих пір багато вчених з різних сфер науки намагалися пояснити його природу, сутність, виявляли форми вираження. Однак однозначного і точного визначення не існує досі.

При вивченні комічного дослідники спираються в основному на філософські теорії, в яких дане явище розглядається як естетична категорія. У зв'язку з цим, основним визначенням комічного ми вважаємо визначення з філософського словника І. Т. Фролова: «комічне – це категорія естетики, що виражає в формі осміяння історично обумовлену (повну або часткову) невідповідність даного соціального явища, діяльності і поведінки людей, їх звичаїв і звичаїв об'єктивного ходу речей і естетичного ідеалу прогресивних суспільних сил» [6, с.600].

Проте, навіть наведене вище визначення не охоплює всіх аспектів досліджуваного явища. Саме тому ми розглянемо різні підходи до тлумачення комічного, в яких акцентуються деякі його невід'ємні характеристики.

Як можна зрозуміти з визначення поданого вище, сутність комічного полягає у протиставленні, протиріччі. При цьому явища, які вчені протиставляють у своїх трактуваннях, дещо різняться.

Одним з перших дослідників явища комічного був давньогрецький філософ Аристотель. У своєму трактаті «Поетика», присвяченому теорії драми, він описує жанр комедії таким чином: «Комедія... це відтворення найгірших людей, але не у всій їхній порочності, а в смішному вигляді. Смішне – частка потворного. Смішне – це якась помилка або потворність, що не заподіює страждань і шкоди, як, наприклад, комічна маска. Це щось потворне, але без страждання» [1].

У трактуванні Аристотеля в суть явища комічного вкладається протиставлення потворного та прекрасного. Важливим є те, що поняття «комічне» і «смішне» у Аристотеля ототожнюються. Такого ж підходу дотримувалися й інші дослідники – наприклад, німецький письменник Йоганн Поль Фрідріх Ріхтер, який взяв собі псевдонім Жан-Поль. У своєму творі «Підготовча школа естетики» він представляє комічне як протиставлення піднесеному. «Наш самообман, коли ми підставляємо знання протилежного чужому устремлінню, перетворює це останнє в той мінімум розуму – у ту наочну нерозсудливість, над якою ми сміємося...» [4, с. 35].

Крім того, Жан-Поль у своєму визначенні комічного бере до уваги не тільки реальний контраст, але і уявний. Таким чином, він виділяє три складові частини смішного:

- 1) об'єктивний контраст – протиріччя устремління або буття смішної істоти;
- 2) чуттєвий контраст – саме положення;

3) суб'єктивний контраст – протиріччя між двома попередніми, яке ми нав'язуємо цій істоті, наділяючи її своєю душею і поглядом на речі [4, с. 37].

Аналізуючи наведену нижче теорію, можемо зазначити, що одним з важливих аспектів поняття комічного є його суб'єктивний характер з одного боку і суспільний характер з іншого. Суспільну природу комічного відзначав і естетик Ю. Б. Борев: «Смішне ширше комічного. Комічне – прекрасна сестра смішного. Комічне породжує соціально забарвлений, значимий, одухотворений естетичними ідеалами, світлий, високий» сміх, що заперечує одні людські якості і суспільні явища і стверджує інші» [3, с. 105].

Наведена вище трактування також вказує на те, що Борев, на відміну від Аристотеля, визначає комічне як якийсь різновид більш широкого поняття «смішне». Також комічне часто ототожнюється з поняттям гумор. Однак багато дослідників (С. Аттардо, Б. Дземідок, С. Н. Плотнікова) стверджують, що не можна використовувати дані поняття як синонімічні, оскільки в першому випадку гумор володіє більш широкою сферою вживання і пов'язаний з фізичною, а не тільки з рефлексивною реакцією, а в другому випадку термін «гумор» також використовується у вузькому сенсі для позначення одного з видів комічного [3, с. 239]. Спираючись на це, в нашій роботі, ми будемо використовувати термін «комічне» як основний.

Ще однією важливою характеристикою комічного є фактор несподіванки, яка полягає в невідповідності очікувань суб'єкта об'єктивної дійсності, також підкріпленою раптовістю виникаючого ефекту. Ця характеристика виражається в концепції німецького філософа І. Канта, яку також називають теорією «обдуреного очікування». Згідно з його визначенням, «у всьому, що викликає веселий нестримний сміх, має бути щось безглузде (в чому, отже, розум сам по собі не може знаходити ніякого задоволення). Сміх є афект від раптового перетворення напруженого очікування в ніщо. Саме це перетворення, яке для розуму явне і радісне, все ж побічно викликає на мить живу радість» [5, с. 307].

Концепція також підкреслює, що не всяке протиріччя, яке навіть має конкретну форму, може створювати комічний ефект [5, с. 280]. Такої ж точки зору дотримувався і французький філософ А. Бергсон: «Теодор Готьє назвав комізм логікою безглуздя. Багато теорій сміху сходяться на подібній думці. Всякий комічний ефект повинен містити в собі протиріччя в якомусь відношенні. Нас змушує сміятися безглуздість, втілена в конкретну форму – «видима безглуздість», або удавана безглуздість, спочатку допущена, а потім виправлена, або, нарешті, те, що безглуздо з одного боку, але природно зрозуміло – з іншого, і т.д.» [2, с. 98].

Отже, для виникнення комічного ефекту недостатньо одного тільки протиріччя. Створення комічного ефекту засноване на грі зі змістом, що відрізняється різноманітністю типів, стратегій і правил, набір яких різний залежно від соціального, культурного середовища в різний час у різних народів.

Вважаємо, що подальші дослідження варто продовжувати у напрямку частотності використання стилістичних засобів, інтенсивності комічного ефекту та засобів його відтворення у перекладах в залежності від вибору того чи іншого прийому на прикладі конкретного типу тексту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аристотель. Поэтика. Москва, 1984. 346 с.
2. Бергсон А. Смех. Москва, 1992. 127 с.
3. Борев Ю.Б. Комическое или о том, как смех казнит несовершенство мира, очищает и обновляет человека и утверждает радость бытия. Москва. 1970. 268 с.
4. Жан-Поль. Приготовительная школа эстетики. Москва, 1981. 448 с.
5. Кант И. Критика способности суждения. Сочи, 1966. 600 с.
6. Фролова И. Т. Философский словарь / под ред. И. Т. Фролова. Москва, 2001. 719 с.

Голж Марга
Науковий керівник – д-р Кудя Оксана

ФУНКЦІОНУВАННЯ «СМІШНОГО», «КОМІЧНОГО» ТА «ГУМОРУ» В АМЕРИКАНСЬКОМУ СЕРІАЛІ «HOW I MET YOUR MOTHER»

Поняття «смішне», «комічне» і «гумор» вже довгий час є предметом обговорення не лише лінгвістів, а й філософів, психологів, соціологів, мистецтвознавців, лінгвокультурологів та інших. Ще такі давньогрецькі мислителі, як Платон, Аристотель та Сократ описували ці незвичайні явища людського буття. Наразі це питання досліджують П. Воган, Р. Яп, Д. Шорт, А. Щербина та інші науковці.

Метою нашої розвідки є уточнити суть понять «смішне», «гумор» і «комічне» та проілюструвати їх прикладами з американського серіалу «How I met your mother», який транслювався з 2005 по 2014 рр. на каналі CBS.

Поняття «смішне» і «комічне» часто ототожнюють, однак французький дослідник Е. Обуен вважав, що бути смішним зовсім неважко, кожному нечепурі чи дурню це легко вдається. Натомість бути жартівливим, дотепним, гумористичним і комічним – мистецтво, для якого необхідно оволодіти спеціальними техніками та вміннями. Смішними можна назвати дії та об'єкти, які неможливо розумно пояснити. Комічному властива умова, за якої можливо знайти виправдання смішним діям чи об'єктам [7, с. 54]. Можемо проілюструвати цю відмінність між смішним і комічним сценою з серіалу, коли один з головних героїв, Тед Мосбі, несподівано з'являється у барі в жіночій сукні і каже іншому герою, Барні Стінсон фразу: «Now, we are even» [8, season 7, episode 21]. Цей вчинок Теда є смішним, тому що виходить за рамки прийнятого й не має логічного пояснення у цій серії [8, season 6, episode 11]. Однак згодом цю ситуацію показано уже з контекстом і ми розуміємо, що герой одягнув сукню, бо хотів взяти у такому вигляді номер красивої дівчини, для того щоб зрівняти рахунок у змаганні з другом щодо того, хто серед них успішніший. Так ситуація стає комічною, бо з'являється пояснення для дивного вчинка героя, але тим не менш поведінка й визначення «успішності» персонажів здаються вкрай кумедними й безглуздими [8, season 7, episode 21].

Дослідник Ю. Борев зазначає, що смішне – поняття ширше за комічне, адже останнє породжує лише соціально забарвлений, значущий, натхненний естетичними ідеалами, «світлий», «високий» сміх, що заперечує одні людські якості і суспільні явища та утверджує інші. Ю. Борев поетично називає комічне «прекрасною сестрою» смішного. Варто зазначити, що хоча сміх і вважається головним сигналом комічного, він не завжди є його проявом, адже сміх – завжди реакція особиста, а не суспільна. Він може бути викликаним дією алкогольних напоїв, нервовим перенапруженням чи просто хорошим настроєм тощо [1, с. 9-13]. Отже, можна стверджувати, що комічне – завжди смішне, але не все смішне можна назвати комічним.

Варто зазначити, що існує багато теорій походження комічного, серед яких найпопулярнішими є теорії переваги і приниження, контрасту, звільнення, а також теорії ігрова, деградації і відхилення від норми [9, с. 122-124]. На думку П. Вогана домінантною є